

Inleiding

Vanmorgen staat psalm 25 centraal, een voor velen bekende psalm. We zongen zojuist Oosterhuis' hertaling uit de vorige eeuw. Minder bekend is zijn bewerking, die we hierna gaan zingen: Naar U klimt mijn ziel. (VLB 55). Ook daarin gaat het over het verlangen naar God. Maar hier spreekt Huub Oosterhuis God directer, intiemer aan met jou en Jij. In het vorige lied was God nog: Heer, U of Gij. Bij de voorbereiding voor deze viering troffen ons de volgende regels: "dat ik niet ontzet, zoveel kwaad in zicht, wegkruip in de kuil, wegkom in de droom". Die mystieke vereniging met het goddelijke gaat kennelijk niet over rozen....

In deze eeuw dichtte Oosterhuis de psalmen vrij, ook die versie van de psalm zingen we vandaag.

Psalm 25 Zoek en je zult vinden

Na het voorlezen van Psalm 25 uit de Naardense Bijbelvertaling

De hebreeuwse psalm 25 is een alfabetpsalm. Dat is: Iedere strofe begint met een opeenvolgende letter van het alfabet. In de NB heeft de vertaler zijn best gedaan in de woordkeus daar zo goed mogelijk iets van te bewaren. Maar ik denk dat jullie dat bij het voorlezen niet hebben gehoord.

Alle dingen hebben een naam. God is de sprekende schepper van alle dingen. Hij vormt met klanken en medeklinkers. In de psalm worden alle letters/medeklinkers in de achtereenvolgende verzen als begin te gebruiken. Maar wij zijn niet meer zo taalgevoelig; dat is voor ons te abstract geworden. Te veel een filosofisch idee. Het lijkt op conceptuele kunst. Dat kun je wel met gedachten denken, maar spreekt dat gebruik van die letters ons hart aan?

We zingen nu een kort lied: De letters van uw Naam over de medeklinkers.

Overweging

Zoekend naar het hart van psalm 25, begin ik met de vraag: wat zegt deze psalm mij en ons?

De psalm begint met de zin: Aan ú, ÉNE, -- geef ik mijn zálighéid-en-zíel! Ofwel: Ik wil mij aan God toevertrouwen, mij aan Hem geven, helemaal, met hart en ziel. Bij Hem voel ik mij veilig. Daar vertrouw ik op. Daarmee begint het hier in de psalm. Ik kom omdat ik mij, al wordt dat niet uitgesproken, geroepen voel. Ik ben in mijn hart geraakt en dat brengt mij in beweging. Aan U geef ik mij!

Maar hoe doe ik dat? Zolang ik God zoek en ik verlang naar zijn veiligheid, ben ik nog bij Hem vandaan. Ik zoek God, maar wat is de weg om er te komen? Hoe vind ik God?

Het antwoord op die vraag, verwoordt de psalm als:

Maak mij bekend met Uw wegen, leer mij Uw paden. En leer mij mijn weg. Leer mij hoe ik moet gaan. Zo zoek ik Hem (en zoekt Hij mij). Ik wil zijn leerling zijn. En toch gaat het verder niet zo gladjes. Want dat leren blijkt toch moeilijker, dan mijn aanmelding als leerling.

De weg die ik moet gaan als leerling van zijn wegen, is allereerst een innerlijke weg. Een in mijn ziel levende relatie tussen mij en mijn God. Een weg van gebed, een weg van vertrouwen dat Hij mij zal leren, een weg van lezen en Bijbellezen, van overdenken, verdiepen, en samen zingen, en breken-en-delen in de vieringen. Omdat ik ook leef in het hier en nu te midden van mensen en midden in de wereld, is die weg als leerling ook van invloed op mijn uiterlijke levensweg. Hoe dat van invloed is kan van mens tot mens verschillen. De weg als leerling gaan kan iedereen. Je hoeft er geen dominee voor te worden of in te treden in een klooster. Al heb ik zelf op de middelbare school, toen ik me de vraag stelde: Wat wil ik later worden? met de gedachte gespeeld, dat ik dominee zou kunnen worden. Maar ik ben die weg niet opgegaan. En dat is maar goed ook, want anders had ik hier niet gestaan, denk ik.

Maar ik voel me wel geroepen, geraakt door Hem. Daarmee is nog helemaal niet duidelijk, wie Hij voor mij is. Maar de kern die in de psalm klinkt is: Ik vertrouw op God, want zijn ontferming en zijn vriendschap voor mensen, zijn dat niet zijn meest karakteristieke trekken? God is zo dat Hij de weg wijst aan wie gedwaald heeft, maar nu de weg naar Hem zoekt. God drukt wie gebukt gaan niet dieper in het stof, maar richt hen

op en doet hen recht. Hij wil de "armen" zijn wegen leren. Armen zijn zij, die zich arm aan geest voelen, die zoekers naar de geest, over wie Jezus zei: Zij zijn op de goede weg. De psalm beschrijft dan hoe dat voelt als je je arm aan geest voelt, als je zijn wegen zoekt, omdat je zelf de weg niet weet.

15 Pal zijn mijn ogen op de ÉNE, 16 ik ben éenzaam én ellendig! 17 Schep ruimte voor mijn hárt, zo benáuwd, --18 Trek u mijn ellende en ónheil áan!- --draag ál mijn zónden wég. 19 Vijanden heb ik te véel, zie het áan,- --

hoe met háat en gewéld zij mij háten. 20 Waak over mijn ziel en ontruk mij, -- maak mij niet beschaamd, want ik heb tóevlucht gezócht bij ú.

In de psalmen worden de gevoelens intens beleefd en verwoord. Ongetwijfeld kennen jullie dat ook, zulke dramatische gevoelens. Ik ook, al schaam ik me er voor om die gevoelens zo naar buiten te brengen. Ik wil het allemaal veel rustiger onder woorden brengen en niet alsof ik in een kliniek geholpen moet worden met een pilletje. Maar ik kan me wel in die gevoelens herkennen.

Hier in deze psalm komen we het ook tegen. Psalmen zijn op mannen geschreven. In het twaalfde vers staat: Mannen, wíe uit u vreest de ÉNE?- --Hij wijst zo-een de wég die hÍj moet kíezen.

Maar al die mannelijke mannen, voelen zich hier in deze psalm eenzaam, ellendig en benauwd. Al die macho-mannelijkheid is vrouwelijk en zacht als tranen. Laten we de mannen dus begrijpen als : Mensenkind!, wie heeft ontzag voor God? Hij wijst zo-een de wég die hÍj moet kíezen. Nachten vol góedheid zal zijn ziel erváren, --een kind zal de áarde beérven. Omgang met de ENE voor wíe hem vrézen, --zijn verbónd maakt hij hún bekénd!

Zoals deze psalm het verwoordt, kan ik er op vertrouwen dat ik God kan vinden, een relatie met hem kan krijgen als ik met ontzag naar hem zoek. Dan zal Hij zich laten vinden. Zoals Jezus zei: zoek en je zult vinden. Dat is een steun in de rug voor wie met die zoektocht wil beginnen.

We horen dat de kerken in Nederland leeg raken. Ik zie dat niet als probleem. De oude manier om te geloven, moet misschien ook wel verdwijnen om plaats te kunnen maken voor een nieuw geloof. Maar dan is wel belangrijk dat er wegen zijn om God te leren kennen. En het zou vreselijk zijn als God niet te vinden zou zijn.

Ik vind dat ook terug in het gedicht van Karel Eykman. Hij wil Geen oude koeien uit vergeten sloten vol zondig water, geen hoge rechter, maar hij zoekt een steun en toeverlaat, terug naar eenvoud en eerlijkheid.

Laten we nu de kernachtige samenvatting, die Huub Oosterhuis van deze Psalm 25 heeft gemaakt en die door Antoine Oomen op muziek is gezet maar zingen:

Naar U Levende klimt mijn ziel. Laat je nu vinden liefde, Keer je niet af.

Leo van Driel